

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

ดนตรีไทยร่วมสมัยหรือดนตรีไทยประยุกต์เป็นการผสมผสานทางด้านวัฒนธรรมดนตรีระหว่างวัฒนธรรมดนตรีของไทยกับวัฒนธรรมดนตรีของชาติตะวันตกหรือของชาติอื่น เข้าด้วยกัน หมายถึง ดนตรีซึ่งเป็นผลผลิตจากการผนวกรวมกันระหว่างดนตรีไทยที่มีบทบาทในสังคมไทยยุคสมัยอดีตเข้ากับดนตรีกลุ่มอื่นที่มีบทบาทในสังคมไทยยุคสมัยปัจจุบัน ซึ่งอาจมากกว่า 1 แบบ เช่น ดนตรีไทยสากลอันมีรูปแบบต่าง ๆ หลากหลาย เช่น บ็อบ ร็อก แจ๊ส ฯลฯ ซึ่งได้รับอิทธิพลสำคัญมาจากดนตรีตะวันตกหรือชาติอื่น โดยที่การประสมรวมกันนั้น มิใช่เพียงการนำเครื่องดนตรีมาเล่นร่วมกันในเพลงเดียวกันเท่านั้น หากแต่จะต้องมีการปรับองค์ประกอบทางดนตรีของทั้งสองฝ่ายตามหลักวิชาการ เพื่อให้เหมาะสมกลมกลืนกันมากที่สุดตามความคิดและวิธีการเฉพาะของศิลปินนั้น ๆ (ชัยภัค ภัทรจินดา และอนันต์ นาคคง, 2540 : 128)

ดนตรีไทยเป็นดนตรีที่มีอัตลักษณ์และเอกลักษณ์เฉพาะ มีกระบวนการ แบบแผน เทคนิค วิธีการบรรเลงและระบบเสียงเป็นของตนเอง ระดับเสียงของเครื่องดนตรีไทยนั้นจะมีความแตกต่างจากระบบเสียงของสากลเป็นอย่างมาก เนื่องจากการตั้งระบบเสียงของเครื่องดนตรีไทยมักขึ้นอยู่กับนักดนตรี ครูดนตรี ช่างทำเครื่องดนตรีและวัสดุที่ใช้ทำเครื่องดนตรี การที่จะนำเครื่องดนตรีไทยหรือเครื่องดนตรีพื้นบ้าน - พื้นเมืองของไทยมาสร้างสรรค์ดนตรีไทยร่วมสมัยนั้น จะต้องมีการปรับแต่งเครื่องดนตรีและตั้งระดับเสียงให้เทียบเท่ากับระดับเสียงในระบบสากลจึงจะนำมาบรรเลงร่วมกันได้อย่างไพเราะ อีกทั้งเครื่องดนตรีไทยบางชนิดนั้นไม่สามารถปรับแต่งระดับเสียงให้ตรงตามมาตรฐานสากลได้ อาจแต่ต้องใช้ความสามารถของนักดนตรีผู้บรรเลงนั้นเป็นผู้ปรับแต่งระดับเสียงขณะบรรเลง อาทิเช่น ปี่ใน ปี่นอก ฯลฯ การจะปรับแต่งเครื่องดนตรีที่กล่าวมาข้างต้นนั้นจะต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมากและใช้ระยะเวลาเพิ่มขึ้นในกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานดนตรีไทยร่วมสมัย

ด้วยความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและเกิดนวัตกรรมทางอุตสาหกรรมทางดนตรีใหม่ ๆ เกิดขึ้นมากมาย โปรแกรม (Software) เพื่อการผลิตผลงานทางดนตรีซึ่งได้ลดข้อจำกัดของการบรรเลงดนตรีแบบในอดีตอีกทั้งยังส่งเสริมการถ่ายทอดจินตนาการของนักประพันธ์ นักเรียบเรียงดนตรีสู่บทเพลงได้อย่างไร้ขีดจำกัด ด้วยการจำลองเสียงเครื่องดนตรีและวิธีการสังเคราะห์เสียง จึงถูกผลิตขึ้นและได้รับความนิยมจากนักดนตรี ศิลปิน ผู้สร้างสรรค์ผลงานทั่วโลกมากขึ้น อาทิ โปรแกรมคอนแทค (Kontakt) โปรแกรมสเปกตร้าโซนิคส์ (Spectrasonics) โปรแกรมยูวีไอ ฟาลคอน (UVI Falcon) โปรแกรมดีเซนต์แซมเปิ้ล (Decent Sample) เป็นต้น เพราะสามารถทดแทนเสียงเครื่องดนตรีจริงได้ในระดับที่ตีมาก ให้คุณภาพเสียงระดับคุณภาพสูงเป็นที่ยอมรับในอุตสาหกรรมดนตรีทั่วโลก สามารถปรับแต่งระดับความถี่เสียงของเครื่องดนตรีเป็นระบบเสียงสากลได้ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

เป็นการลดภาระค่าใช้จ่าย สะดวกและประหยัดเวลาสำหรับการสร้างสรรค์บทเพลงร่วมสมัยในรูปแบบต่าง ๆ มากขึ้น

จากการศึกษาพบว่าการจำลองเสียงเครื่องดนตรีที่มีอยู่ในปัจจุบันในอุตสาหกรรมดนตรีทั้งในประเทศไทยและทั่วโลก มีการจำลองเสียงเครื่องดนตรีเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมดนตรีในกลุ่มต่าง ๆ มากมาย อาทิ เครื่องดนตรีสากล เครื่องดนตรีเสียงสังเคราะห์ เครื่องดนตรีก้ามลั่น (ประเทศอินโดนีเซีย) เครื่องดนตรีจีน เครื่องดนตรีญี่ปุ่น เครื่องดนตรีเกาหลี เครื่องดนตรีอินเดีย เครื่องดนตรีตะวันออกกลาง เครื่องดนตรีลาติน ฯลฯ เครื่องดนตรีไทยที่ใช้ในอุตสาหกรรมดนตรีในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นเครื่องดนตรีกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ แคน โหวด พิณโปรง ปี่ภูไทฯ และในกลุ่มภาคกลาง ได้แก่ ระนาดเอก ข้องวงใหญ่ ขลุ่ย ฉิ่ง ฉาบ กรับ โหม่งและเปิงมางคอก ซึ่งในเครื่องดนตรีกลุ่มภาคกลางยังมีการจำลองเสียงเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมดนตรีจำนวนไม่มากและไม่ครอบคลุมทุกกลุ่มเครื่องดนตรีไทย และมีคุณภาพเสียงที่ยังไม่ได้มาตรฐานในอุตสาหกรรมดนตรีเป็นส่วนใหญ่ นักเรียน นักศึกษา ครู อาจารย์ และผู้สนใจทั่วไปไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ โดยส่วนใหญ่จะเป็นการจำลองเสียงเครื่องดนตรีไทยเพื่อใช้ในการส่วนตัวเท่านั้น

ด้วยเหตุผล ความสำคัญและความเป็นมาดังกล่าว คณะผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาการจำลองเสียงของเครื่องดนตรีไทยเพื่อทดแทนเสียงเครื่องดนตรีจริงเพื่อให้ผู้ที่สนใจ ครู อาจารย์ นักศึกษาและนักเรียนเข้าถึงข้อมูลคลังเสียงจำลองเครื่องดนตรีไทยได้ง่ายขึ้น และนำมาสร้างสรรค์ผลงานดนตรีไทยร่วมสมัย ในรูปแบบที่หลากหลายด้วยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ได้ง่าย และสะดวกยิ่งขึ้น

ผลของการวิจัยครั้งนี้ จะนำมาซึ่งฐานข้อมูลคลังเสียงเครื่องดนตรีไทยที่มีคุณภาพเสียงตามมาตรฐานสากลสามารถนำไปใช้สร้างสรรค์ดนตรีไทยร่วมสมัยหรือดนตรีในรูปแบบอื่น ๆ ได้ อีกทั้งยังเป็นองค์ความรู้ใหม่ที่ใช้ในการเรียนการสอนรายวิชาดนตรีไทย การประพันธ์ดนตรีไทย การประพันธ์เพลงไทยร่วมสมัย ต่อยอดธุรกิจการสร้างเสียงจำลองเครื่องดนตรีไทย เครื่องดนตรีพื้นบ้าน เครื่องดนตรีพื้นเมืองป้อนเข้าสู่อุตสาหกรรมการผลิตดนตรีทั้งในประเทศและต่างประเทศ และยังเป็นการอนุรักษ์ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติให้คงอยู่สืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเก็บบันทึกและรวบรวมข้อมูลเสียงเครื่องดนตรีไทยกลุ่มภาคกลางที่มีคุณภาพเสียงที่ดีและได้มาตรฐานสากล
2. เพื่อสร้างคลังเสียงจำลองจากเครื่องดนตรีไทยด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์
3. เพื่อสร้างสรรค์บทเพลงพระราชานิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวในรูปแบบเพลงไทยร่วมสมัย จำนวน 3 บทเพลง คือ 1) เพลงโหมโรงคลื่นกระทบฝั่งสามชั้น 2) เพลงเขมรลือองค์เถา และ 3) เพลงราตรีประดับดาวเถา โดยใช้เสียงจำลองเครื่องดนตรีไทยที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น

ประโยชน์ของการวิจัย

1. สามารถนำกระบวนการและกลวิธีการจำลองเสียงเครื่องดนตรีไทยไปใช้จำลองเสียงเครื่องดนตรีอื่น ๆ ได้
2. สามารถใช้เสียงจำลองที่ศึกษาทดแทนเสียงเครื่องดนตรีจริงและใช้ได้จริง
3. นักเรียน นักศึกษา ครู อาจารย์และผู้สนใจสามารถนำไปสร้างสรรค์ผลงานได้ด้วยตนเอง
4. ผลงานเพลงสร้างสรรค์แนวดนตรีไทยร่วมสมัย 1) เพลงโหมโรงคลื่นกระทบฝั่งสามชั้น 2) เพลงเขมรลออองค์เถา และ 3) เพลงราตรีประดับดาวเถา เพื่อสืบสานและเผยแพร่บทเพลงพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
5. สามารถนำไปสร้างสรรค์งานดนตรีเชิงพาณิชย์และอุตสาหกรรมดนตรีทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ขอบเขตของการวิจัย

1. เครื่องดนตรีไทยกลุ่มภาคกลางที่นำมาจำลองเสียง คือ ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ระนาดเอกเหล็ก ระนาดทุ้มเหล็ก ขิม ซอด้วง ซออู้ ซอสามสาย จะเข้ ปี่ใน ซ้องวงใหญ่ ซ้องวงเล็ก ซ้องหุ่ย และเครื่องประกอบจังหวะ
2. นักดนตรีผู้มีความรู้ความสามารถในการบรรเลงเครื่องดนตรีนั้น เป็นผู้บรรเลงในการบันทึกเสียง เพื่อให้ถูกต้องตามลักษณะของเครื่องดนตรี เทคนิค และการบรรเลง
3. การเรียบเรียงดนตรีไทยร่วมสมัยจากบทเพลงพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว จำนวน 3 บทเพลง คือ 1) เพลงโหมโรงคลื่นกระทบฝั่งสามชั้น 2) เพลงเขมรลออองค์เถา และ 3) เพลงราตรีประดับดาวเถา ขึ้นใหม่ โดยนำคลังเสียงจำลองที่คณะผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นมาใช้ในกระบวนการผลิตบทเพลงไทยร่วมสมัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เสียงจำลอง (Sampler) หมายถึง เป็นการนำเสียงของเครื่องดนตรีหรือเสียงใดก็ตามมาผ่านกระบวนการสังเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยปรับแต่งเสียงให้คล้ายคลึงกับเสียงต้นแบบ
2. ปลั๊กอิน (Plug In) หมายถึง โปรแกรมเสริมชนิดหนึ่งที่จะเพิ่มความสามารถให้กับโปรแกรมหลัก โดย Plug In ถูกออกแบบให้มีความสามารถเฉพาะอย่าง ซึ่งเป็นความสามารถเสริมที่ช่วยให้โปรแกรมหลักทำงานได้ดียิ่งขึ้น
3. ออดิโออินเทอร์เฟซ (Audio Interface) หมายถึง อุปกรณ์ที่เอาไว้เชื่อมต่อกับคอมพิวเตอร์เพื่อทำงานเกี่ยวกับเสียง
4. การบันทึกเสียง (Sound Recording) หมายถึง วิธีการนำเสียงที่เกิดจากแหล่งกำเนิดเสียงต่าง ๆ มาเก็บไว้เพื่อที่จะสามารถนำเสียงนั้นกลับมาฟังได้อีก

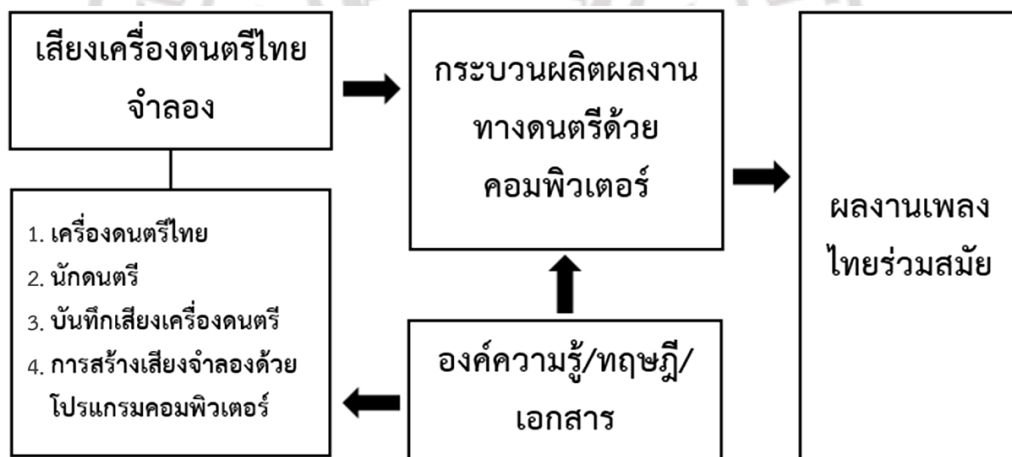
5. การตัดต่อ/แก้ไขเสียง (Edit) การแก้ไข ตรวจสอบ ตัดต่อ ตกแต่ง ต่อเติม ตัดทอน ปรับปรุงข้อมูลเสียงให้ได้คุณสมบัติของเสียงตามความต้องการของผู้สร้างสรรค์งานดนตรี

6. มิตี (Music Instrument Digital Interface) เป็นรูปแบบของเสียงที่แทนเครื่องดนตรีต่าง ๆ สามารถเก็บข้อมูลและให้วงจรอิเล็กทรอนิกส์สร้างเสียงตามตัวโน้ตเสมือนการเล่นของเครื่องดนตรีนั้น

7. การเรียบเรียงเสียงประสาน (Arrange) การจัดการกับเสียงประสานหรือคอร์ด จัดตำแหน่ง หน้าที่ บทบาทของเครื่องดนตรีต่าง ๆ ให้เข้ากับบทเพลงอย่างมีระเบียบแบบแผน และเหมาะสมเพื่อช่วยเพิ่มความไพเราะและน่าสนใจให้กับบทเพลง

8. ดนตรีไทยร่วมสมัย หมายถึง การผสมผสานระหว่างดนตรีไทยเดิมกับดนตรีตะวันตก เป็นการปรับตัวให้ทันต่อยุคสมัยทำให้เกิดเป็นอัตลักษณ์ทางดนตรีแบบใหม่

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย